

عنوان: درس‌هایی که از نبرد سنگاپور با فساد می‌توان
گرفت (مطالعه تطبیقی)

استاد: دکتر کیومرث اشتریان

دانشجو: برزین جعفرتاش امیری

مهر ۹۴

بدون شک فساد نه پدیده جدیدی می باشد و نه مختص به یک یا چند کشور. تقریباً تمام کشور، بخصوص کشورهای توسعه نیافته و در حال توسعه با این مسئله دست به گریبان می باشند. بعضی کشورها در کنترل (و نه نابودی کامل آن) موفق تر از بقیه بودند و برای بعضی دیگر کشورها این پدیده به یک معضل جدی بدل شده است. معضلی که هم به توسعه اقتصادی و هم ثبات اجتماعی بسیاری کشورها ضربه می زند. بخصوص در کشورهای در حال توسعه که تلاش های اقتصادی معطوف به پیشرفت کشورها شده، مسئله فساد می تواند به عنوان مانعی جدی، بسیاری از برنامه ریزی ها و پیش بینی ها را با اختلال روبرو کند. نهادهای ضعیف و سیستم بازرسی ناکارآمد در معضلی می باشد که کار مبارزه با فساد را مشکل می کند. از طرفی همزمان با تلاش دولت ها برای مبارزه فساد، عاملان فساد هم پیشرفت کرده و راه های جدیدی را برای انجام امور خلاف می یابند. از اینرو مسئله مبارزه با فساد نه یک مسئله مقطعی که یک تلاش مداوم و همیشگی برای پیشگیری، کنترل و همچنین کشف روش های جدید عاملان فساد می باشد. معمولاً رابطه مستقیمی بین توسعه یافتگی کشورها و پاک بودن دولت ها و فعالیت های اقتصادی وجود دارد. از اینرو ها چون جانگ بر این عقیده است که کشورهای در حال توسعه، که ثابت شده توانایی مبارزه کامل با این پدیده را ندارند، بایستی مراقب باشند که این پدیده در بخش های حیاتی برای پیشرفت کشورشان رسوخ نکرده باشد. اما همانطور که گفته شد موضوع مفاسد اقتصادی نه موضوع جدیدی می باشد و نه منحصر به کشورها، تقریباً تمام کشورهای دنیا با آن دست به گریبان بوده و آنهایی که اراده ای برای مبارزه با آن داشته اند تا حد زیادی در این راه موفق بوده اند. از اینرو استفاده از تجربیات دیگر کشورها، بخصوص آنهایی که در این مسیر موفق بوده اند ارزش بحث و بررسی را دارد.

شاخص احساس فساد

کمیسیون شفافیت بین الملل جان گراف لامزدرف¹، استاد دانشگاه پاسائو را مسئول تهیه شاخص احساس فساد (CPI) کرد. این شاخص از ۱۳ پیمایش و ارزیابی مختلف که توسط دوازده موسسه بین المللی انجام گرفت تهیه گردید. هر کشور برای اینکه در لیست فساد بیابند بایستی حداقل از سه سازمان بین المللی مورد ارزیابی قرار گیرند [33]. این پیمایش/ارزیابی ها یا نظر فعالین بخش اقتصادی می باشد یا ارزیابی عملکرد گروه های تحلیل گر. شاخص احساس فساد در آغاز از پیمایش ها نظری استفاده می کرد. این شاخص به دلیل مشکلات تعیین دقیق سطح فساد، احساس فساد را اندازه گیری می کند.

¹Johann Graf Lambsdorff

اعتبار شاخص

طبق مطالعه ای که در سال ۲۰۰۲ (6) صورت گرفت نشان داد که همبستگی زیادی بین شاخص احساس فساد و دو زیرشاخه نیابتی فساد یعنی بازار سیاه و حجم نظارت وجود داشت. هر سه شاخص همچنین با تولید خالص داخلی سرانه واقعی (RGDP/Cap) همبستگی داشته است. جالب اینکه شاخص احساس فساد دارای بیشترین همبستگی با تولید خالص داخلی سرانه بود.

وضعیت فساد در ایران

شفافیت بین المللی^۲ یک سازمان غیردولتی است که به ارزیابی فساد سیاسی و اقتصادی و اطلاع رسانی در مورد آن می پردازد. این سازمان هر ساله کشورهای دنیا را بر اساس شاخص فساد درک شده^۳ رتبه بندی می نماید. سازمان شفافیت بین المللی که مقر آن در آلمان است از سال ۱۹۹۵ رتبه بندی کشورها را بر اساس شاخص فساد آغاز نمود. سال ۲۰۰۳ برای اولین بار نام ایران هم به لیست کشورهای مورد بررسی افزوده گردید. در آن سال ایران پس از کشورهایمانند تایلند، سنگال، ترکیه و ارمنستان در رتبه ۷۹ قرار گرفت. از آن سال به بعد، تقریباً هر ساله با فراز و نشیب هایی شاهد بدتر شدن رتبه فساد در کشورمان می باشیم. روند وضعیت احساس فساد در کشور را در خلال سالهای ۱۹۹۵ تا ۲۰۱۳ مشاهده می کنید.

منظور از فساد در این شاخص "استفاده از قدرت دولتی برای منفعت خصوصی" تعریف گردیده است. در تازه ترین گزارش (9, Error! Unknown switch argument) این سازمان ۲۰۱۳، کشورمان ایران، رتبه ۱۴۴ را در بین ۱۷۷ کشور کسب نمود. در میان کشورهای منطقه، وضعیت کشورمان تنها از کشورهای افغانستان (۱۷۵)، عراق (۱۷۱)، و سوریه (۱۶۸) بهتر است. نکته جالب توجه اینکه شرایط اکثر کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس بهتر از ایران می باشد. به گونه ای که تمام کشورهای عربی منطقه از جمله کویت (۶۹)، اردن (۶۶)، عربستان (۶۳)، عمان (۶۱)، قطر (۲۸) و امارات متحده (۲۶) وضعیت بسیار بهتری نسبت به کشورمان دارند. همانطور که مشاهده می نمایید از سال ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۳ طبق گزارش سازمان شفافیت بین المللی، طی یک دهه با ۷۷ پله سقوط جایگاه ۱۴۴ نصیب کشورمان شد (در بین ۱۷۵ کشور بررسی شده).

البته انتقادهایی هم به این رتبه بندی در کشور شده است، برای مثال رئیس اسبق سازمان بازرسی کشور، آقای پورمحمدی در سال گذشته اشاره کرده اند (Error! Reference source not found.) که رتبه بد کشورمان، بخاطر سیاه نمایی ها نسبت به فساد و بی نظمی اداری کشورمان می باشد. در اظهار نظری مشابه، وزیر اطلاعات دولت گذشته، مدعی شده [11] که سازمان های بین المللی از جمله سازمان شفافیت بین المللی اطلاعات خود را گروه های مغرض می گیرند. البته باید اشاره نمود که شفافیت بین المللی زمانی کشورها را در لیست خودش قرار می دهد که حداقل از سه منبع مختلف نتایج ارزیابی را دریافت کرده باشد.

²Transparency International

³Corruption Perceptions Index

در آخرین گزارش این سازمان که کشورمان پس از کشورهای لائوس، اوگاندا، کامرون و آفریقای مرکزی در رتبه ۱۴۴ قرار گرفت، رتبه ایران از شش پیمایش جداگانه تعیین گردید. شاید توجه به نتایج نظر سنجی برنامه پایش [12] در رابطه با نحوه ثروتمند شدن ایرانیان، مغرضانه بودن یا نبودن گزارش شفافیت بین الملل را بهتر مشخص نماید. ۸۳ درصد شرکت کنندگان این نظر سنجی بر این اعتقاد بودند که ایرانیان ثروت خود را از طریق "رانت و رابطه" بدست می آورند. لازم به ذکر است که شرکت کنندگان در نظرسنجی تعدادی از نمایندگان مجلس، مدیران ستاد اقتصادی دولت و وزارتخانه ها، مدیران شرکت های خصوصی و دولتی، استادان دانشگاه و خبرنگاران اقتصادی رسانه ها بودند. با بررسی دیگر گزارش ها و اظهار نظر متخصصان داخلی نیز به نتایج مشابهی می رسیم. برای مثال به گزارش بانک جهانی در خصوص کنترل فساد، رتبه ایران به طور درصدی ۲۴ (۰ بدترین و ۱۰۰ بهترین) محاسبه گردید.

اما شاید بهترین معیار برای قضاوت در این خصوص، همین پرونده هایی باشد که هر روزه به تعدادشان افزوده می شود و مردم هم به طور مداوم شاهد و ناظر این وقایع می باشند. اگر یک دهه قبل، موضوع مفاسد اقتصادی تنها نام شهرام جزایری را در ذهن ها تداعی می کرد، امروزه پرونده ۳۰۰۰ میلیاردی، پرونده بیمه ایران، بابک زنجانی، ویژه خواری در وزارت صنعت و معدن تنها بخشی از نام هایی می باشد که با شنیدن مسئله مفاسد اقتصادی در ذهن مردم نقش می بندد.

دلیل این افزایش فساد را آقای کو تک هبن، مدیر هیئت بازرسی فساد سنگاپور به خوبی توضیح داده است: ذهن های فاسد هر روز روش های جدیدی را برای انجام خلاف های خود و مخفی کردن آن پیدا می کنند و زمانی که قدرت کافی برای مبارزه با آن ها وجود نداشته باشد، شاهد افزایش فساد خواهیم بود [2].

تجربه مبارزه با فساد در سنگاپور

در بخش قبلی با استناد به سازمان های بین المللی و منابع داخلی، وضعیت فساد در کشورمان و روند رو به رشد آن توضیح داده شد. همچنین اشاره گردید که در صورت عدم توجه کافی و برنامه ریزی درست در این زمینه، ادامه روند افزایشی این پدیده امری طبیعی و قابل پیش بینی می باشد.

در بخش حاضر قصد داریم تا تجربه ۶۰ سال مبارزه بی امان و در عین حال موفق کشور سنگاپور علیه فساد را به طور اجمالی توضیح داده، تا زمینه آشنایی مردم و مسئولین با یکی از موفق ترین الگوهای مبارزه با فساد در دنیا فراهم گردد. سنگاپور پس از ۶۰ سال مبارزه بی وقفه توانسته فساد را در این کشور به حداقل برساند. به گزارش سازمان شفافیت بین الملل، این کشور بیش از یک دهه است که در بین پاک ترین دولت های دنیا قرار گرفته است. امروزه فساد در سنگاپور به عنوان "واقعیتی" در زندگی و نه "روشی" برای زندگی وجود دارد و بیشتر در سطح فردی مشاهده می شود تا بصورت سیستمی و سازمان یافته.

در سال ۲۰۱۰ سنگاپور همراه با دانمارک و نیوزیلند جزو کم فساد ترین ملت های دنیا قرار گرفت [14]. همچنین موسسه مشاوره ریسک سیاسی و اقتصاد (PERC) [Error! Reference source not found.] که مقر آن در هنگ کنگ می باشد، در ده سال گذشته سنگاپور را در رتبه بندی خود در جایگاه نخست، کشوری با کمترین فساد، قرار داده است.

این کشور در خلال جنگ جهانی دوم توسط ارتش ژاپن اشغال گردید و همینطور تا سال ۱۹۵۹ از مستعمرات بریتانیا محسوب می شد. فساد در این دوران به روشی برای گذران زندگی در این کشور تبدیل شده بود. حال سوالی که پیش می آید این است که سنگاپور چگونه توانست از کشوری که فساد در تمام تار و پودش نفوذ کرده به کشوری با داشتن پاک ترین بخش عمومی و حداقل فساد تبدیل گردد؟

طبق گفته نخست وزیر پیشین سنگاپور، آقای لی کوان، سنگاپور بخاطر داشتن سیستم شفافیت و صداقت^۴ در جایگاهی است که امروز قرار دارد. به نظر رئیس هیئت تحقیق از اقدامات فساد انگیز (CPIB) سنگاپور، بنای اصولی مبارزه با فساد، شامل چهار ستون و یک اصل کلیدی می باشد:

اراده سیاسی به عنوان اصل کلیدی

اراده سیاسی به عنوان اصل کلیدی مبارزه با فساد محسوب می گردد. بدون عزم راسخ و اداره تزلزل ناپذیر در جهت غلبه بر فساد، هیچ استراتژی ضد فسادی نتیجه بخش نخواهد بود. رمز موفقیت کشور سنگاپور در حمایت تمام و کمال دولت این کشور از هیئت تحقیق از اقدامات فساد انگیز (CPIB) می باشد تا این هیئت بتواند تمام کسانی که درگیر فساد هستند، حتی اعضای دولت و وزرا را مورد تحقیق و پیگرد قانونی قرار دهد.

در سال ۱۹۷۵، این هیئت یک فرد دولتی و یکی از وزرای در حال خدمت از حزب حاکم را محکوم نمود. چنین اقداماتی عزم راسخ دولت را در پاک نگاه داشتن سنگاپور به عموم نشان داد. این موضوع موجب کسب حمایت مردم، در مبارزه مداوم و سخت با فساد شد. چنین تلاش هایی همراه با حمایت مردم در خلال سالها، فساد در این کشور را تحت کنترل درآورد.

ستون اول: قوانین ضد فساد موثر

قوانین موثر زمینه را برای مبارزه با فساد فراهم می کند. قوانین بایستی انواع فساد، مجازات آن و قدرت های اجرایی مامور مبارزه با آن را تعریف نماید. ازجایی که جامعه و محیط همواره در حال تغییر می باشند، بازنگری و به روز کردن قوانین یک اصل اساسی در موثر بودن قوانین می باشد. همچنین حمایت همه جانبه قوانین از مجریان مبارزه با فساد، امری لازم و ضروری است.

⁴ transparency and integrity

ستون دوم: هیئت ضد فساد موثر (هیئت ضد فساد مستقل)

اگر قوانین سختگیرانه و قوی باشند، اما اجرای آنها ضعیف باشد، فساد همچنان رشد خواهد کرد چراکه می تواند از شناسایی و بازرسی های ضعیف فرار کند. از اینرو اولویت قرار دادن تشکیل یک سازمان اجرایی موثر، موضوعی حیاتی برای موفقیت می باشد. یک عنصر کلیدی موفقیت سنگاپور در مبارزه با فساد، وجود یک سازمان ضدفساد قدرتمند و مستقل می باشد. در این کشور، CPIB تنها سازمان مسئول رسیدگی به فعالیت های مربوط به فساد می باشد و از اینرو تمامی نیروهای دیگری که در خصوص فساد اطلاعاتی بدست می آورند، بایستی اطلاعات خود را به این هیئت تحویل گردد.

CPIB در سنگاپور، استقلال عمل داشته و از اینرو می تواند هر شخص یا سازمانی را چه در دولت و چه در بخش خصوصی، بدون توجه به پست و مقامش، تحت پیگرد و بازجویی قرار دهد. این هیئت گزارش مستقیم خودش را به نخست وزیر می دهد - اینیکموضوعکلیدیاست تا گزارش ها از هر نوع دخل و تصرفی توسط هر فرد و جناحی در امان بوده و همچنین این هیئت بدون هیچ ترس و ملاحظه ای عمل نماید .

ستون سوم: قضاوت قضایی موثر (قوه قضاییه مستقل)

بی شک عمل شناسایی و اعمال قانون، هرچقدر اثرگذار، بایستی توسط قضاوت دقیق حمایت گردد. سیستم قضایی سنگاپور با کمک قوانین سختگیرانه، اهمیت فساد را تشخیص داده و همواره بازدارنده ترین موضع ها را نسبت به مجرمین مربوط به فساد اتخاذ کرده است. هر مامور دولتی که به فساد محکوم شود معمولاً حکم زندان به او تعلق می گیرد و حتی در سال های اخیر، مجرمین مربوط به بخش خصوصی هم به حبس در زندان محکوم شده اند.

ستون چهارم: هیئت دولت کارآمد (بخش عمومی پاسخگو)

۱. معیارهای اجرایی و پیشگری در بخش دولتی

علاوه بر برخورد قانونی با مجرمین، دولت سنگاپور دستورالعمل هایی را برای جلوگیری از فساد به کار گرفته است. قوانین و ارزیابی های سخت برای هدایت کارکنان بخش عمومی اعمال می شود. یک دیسپلین با استانداردهای بالا از کارمندان دولت انتظار می رود:

الف) نمی تواند از هیچ ارباب رجوعی پول قرض بگیرد.

ب) هیچ وقت بدهی هایش نمی تواند از سه برابر حقوق ماهیانه اش بیشتر شود (بجز قرض های تضمین شده مانند وام گرفتن با تضمین سند خانه)

پ) از هیچ اطلاعات رسمی ای نمی تواند برای نفع شخصی استفاده نماید.

چ) بایستی فهرست دارایی هایش را هم در آغاز مشغول بکار شدن و هم به صورت دوره ای اعلام نماید.

د) بدون تایید دولت نمی تواند در هیچ تجارت یا کار نیمه وقتی مشغول شود.

ه) نمی تواند هیچگونه هدیه ای به هر شکلی را از ارباب و رجوع دریافت نماید.

۲. هیئت دولت کارآمد

داشتن هیئت دولت اخلاق مدار و فساد ناشدنی و سالم از ستون های اصلی داشتن یک دولت اثرگذار می باشد. از اینرو سنگاپور، معیارهایی را بکار گرفته تا اطمینان حاصل نماید که آدم های درست با ارزش های درست به خدمت گرفته می شوند. بُعد دیگر داشتن یک هیئت دولت اثر گذار، توانایی آن ها در پیش بینی و پاسخگویی به نیازهای مردم (شامل تجارت ها) می باشد. اگر نیروی مبارزه با فساد قوی داشته باشیم اما دولت توانایی پاسخگویی به نیازهای عمومی را نداشته باشد، فرصت برای رشد فساد فراهم خواهد گردید.

جمع بندی: مقایسه تجربه سنگاپور در مبارزه با فساد با کشورمان

در قسمت پایانی، قصد داریم، با مقایسه عملکرد کشورمان (قسمت اول مقاله) با الگوی موفق کشور سنگاپور در مبارزه با فساد (قسمت دوم مقاله)، علل روند صعودی مفاسد اقتصادی در کشورمان را نشان داده و در عین حال، راهکارهای منطقی مبارزه با فساد مشخص گردد. همانطور که در قسمت قبلی اشاره نمودیم، چهارچوب کلی مبارزه با فساد در جهت داشتن دولتی پاک و سالم، حاوی یک اصل زیربنایی و چهار ستون می باشد که در شکل زیر مشاهده می نمایید.

با اینکه بیش از یک دهه از فرمان هشت ماده رهبر انقلاب در مبارزه با فساد اقتصادی می گذرد، با مقایسه عملکرد کشورمان با عملکرد کشورهای موفق دنیا، در میابیم که به واقع نیازمند الگویی نو و متفاوت با رویکرد فعلی می باشیم. با مقایسه بایدهای مبارزه با فساد با شرایط موجود، دلایل عدم موفقیت کشورمان در این زمینه به شکل زیر مشخص گردید:

۱. **نبود اراده سیاسی:** در حال حاضر با نگاهی به انبوه نظرات و دیدگاه های دولتمردان، می توان دریافت که مبارزه با مفاسد اقتصادی به عنوان یک موضوع جدی و اولویت ضروری مطرح نمی باشد. با اینکه آقای جهانگیری در جلسه ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی، بر این باورند که اراده لازم برای مبارزه با مفاسد اقتصادی در میان قوای سه گانه وجود دارد [4]، اما با نگاهی به مواضع قوه مجریه، چه در دوران انتخابات و چه پس از در دست گرفتن قدرت، براحتی می توان تشخیص داد که مبارزه با مفاسد اقتصادی سهم بسیار ناچیزی در بین دغدغه های دولت دارد. در مجلس شورای اسلامی هم، بجز افشاگری های هر از چند گاه چندین نماینده به طور موردی، اراده خاص دیگری دیده نمی شود. در مورد قوه قضاییه نیز، حتی اگر این اراده وجود داشته باشد، تا وقتی که قوانین مورد نیاز توسط مجلس تصویب نگردد و دولت هم با اجرای قوانین به کشف مجرمان اهتمام نرزد، وجود یا عدم وجود اراده سیاسی در قوه قضاییه تاثیری بر بحث مبارزه با فساد نخواهد داشت. به طور کلی می توان گفت که اراده سیاسی برای مبارزه با مفاسد اقتصادی، بایستی به طور چشم گیری در هر سه قوه نه در حد زبانی بلکه در عمل وجود داشته باشد. متأسفانه چنین اراده و جدیتی تا به امروز در گفتار و عملکرد مسئولین سه قوا دیده نمی شود.

۲. **نبود قوانین کارآمد:** وقتی اراده سیاسی مورد نیاز برای مبارزه با فساد وجود نداشته باشد، عجیب نیست که قوانین موجود در این زمینه موثر، بروز و قوی نباشند. در نگاه تخصصی تر، خانم دادخدایی طی مقاله ای که در مجله تعالی حقوق تحت عنوان "نقض قانون اساسی در مبارزه با مفاسد اقتصادی" منتشر گردید، بر این عقیده است که "با توجه به نقض و ضعف قوانین و خلاء های قانونی در آن، به نظر می رسد قوه مقننه در اجام رسالت ذاتی خود چندان موفق عمل ننموده است." همچنین تاکید می کند که این ضعف ها زمینه را برای دخالت قوه قضاییه فراهم کرده که خود مشکلات عدیده دیگری را پدید می آورد [5]. از طرفی با بررسی تجربه کشور سنگاپور می توان دریافت که این کشور به دفعات بیشماری قوانین مبارزه با فساد را در جهت تقویت مجریان

مبارزه با فساد و تشدید برخورد با عاملان فساد جرح و تعدیل نموده است، در حالی که بحث مبارزه با فساد، در کشورمان اغلب به صورت موردی و مقطعی مطرح می گردد و فاقد یک انسجام مشخص و همه جانبه برای مبارزه با این پدیده می باشد.

۳. **نبود سازمان تخصصی و مستقل ضد فساد:** در کشورمان، پس از صدور فرمان هشت ماده ای رهبری در سال ۱۳۸۰، ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی تشکیل گردید تا به نوعی این وظیفه را بر عهده بگیرد. اما این ستاد از همان ابتدا با مشکلات عدیده ای مواجه بوده حتی در برگزاری جلسات خود به طور منظم با مشکل روبرو است. ترکیب ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی، بر خلاف الگوهای موفق دنیا، از تعداد زیادی افراد از قوای متعدد که هر یک دارای مسئولیت های مهم و سنگین جداگانه ای می باشند تشکیل شده که خود موجب می شود این افراد، زمان و انرژی کافی برای موثر بودن در این حوزه نداشته باشند. در صورتی که بررسی تجربه موفق دیگر کشورها به ما می گوید که مسئولیت مبارزه با فساد بایستی بر عهده تنها یک سازمان متخصص و کاملاً مستقل (حتی جدا از پلیس) قرار گیرد. حتی گزارش های این سازمان، برای حفظ استقلال و در امان ماندن از فشارها و اخلاص های احتمالی، بایستی به بالاترین شخص مسئول کشور تحویل داده شود. کارکنان این ستاد بایستی از پاکترین و خبره ترین افراد انتخاب گردند تا توانایی پیگیری و کشف مفاسد پیچیده و سازمان دهی شده را داشته باشند، نه مانند آنچه که در کشورمان اجرایی شده، اعضای ستاد آنقدر مسئولیت های جداگانه دارند که حتی فرصت برگزاری جلسات را نداشته باشند. این موضوع همانطور که آقای دهقان، عضو هیئت رئیسه مجلس اشاره کرده موجب می شود که "مبارزه با فساد کار فرعی و دسته چندم این دستگاه است. یعنی ۵۰ وظیفه دارند و وظیفه فرعی مبارزه با مفاسد اقتصادی است" و از همین رو ایشان خبر از طرح تشکیل سازمان مبارزه با مفاسد اقتصادی می دهد که در کمیته تخصصی مورد بررسی قرار گرفته است [11].

۴. در مورد قوه قضاییه نظری نمی توان داد، چرا که تا وقتی، زمینه برای مبارزه با مفاسد اقتصادی فراهم نگردد (وضع قوانین کارآمد) و دولت در صدد اجرای جدی و کارآمد این قوانین برنیاید (وجود سازمان ضد فساد کارآمد)، قضاوت در خصوص کیفیت کار قوه قضاییه دقیق نبوده و خارج از توان حداقل این نگارنده می باشد.

وضعیت فساد در کشورمان با استناد به گزارش سازمان های بین المللی و منابع داخلی در بخش اول همین سری مقالات مورد بررسی قرار گرفت. در قسمت دوم مقاله، به بررسی الگوی موفق کشور سنگاپور در مبارزه با فساد پرداختیم. در مقاله حاضر که آخرین قسمت از سری مقالات مربوط به مفاسد اقتصادی می باشد، وضعیت دستگاه های مختلف کشورمان در مبارزه با مفاسد اقتصادی با الگوی موفق کشور سنگاپور مورد مقایسه قرار گرفت که نتیجه پیش رو، اهم آنها می باشد: (۱) عدم وجود اراده راسخ در مبارزه علیه فساد در سه قوه، موجب گردیده که کشورمان فاقد یک استراتژی منسجم، علمی و همه جانبه برای مبارزه با این پدیده گردد و (۲) از طرفی عدم وجود یک سازمان مستقل و تخصصی مبارزه با فساد، موجب گردیده که تلاش های صورت گرفته تا به امروز ناکارآمد، ناکافی و مقطعی گردند. نکته مهم در تشکیل چنین سازمانی این است که مسئولیت تحقیق و رسیدگی به پرونده های فساد، بایستی مختص همین سازمان گردد و دیگر دستگاه های دارای قدرت نظارتی مانند وزارت اطلاعات، سازمان بازرسی کشور، کمیسیون تحقیق و تفحص مجلس و ... در صورت آگاه شدن از فساد در کشور، بایستی اطلاعات خود را به این سازمان تحویل دهند و عمل تحقیق و بررسی بیشتر را به سازمان تخصصی ضدفساد بسپارند.

در انتها لازم به ذکر است که فرآیند مبارزه با فساد، اختصاص به یک ماه و یک سال و حتی یک دهه ندارد، بلکه فعالیتی است که پس از آغاز جدی آن، بایستی به طور مداوم و تعلق ناپذیر ادامه یافته و همواره تقویت گردد. همچنین هر کشور بنا به شرایط

متفاوتش نیاز دارد که الگوی مخصوص به خود را برای مبارزه با فساد بیابد اما این مهم، دلیلی بر چشم بستن بر تجربه ارزشمند کشورهای موفق در امر مبارزه با فساد نمی باشد. اگر در سال ۱۳۸۰ که فرمان هشت ماده ای رهبری در ضرورت مبارزه با مفاسد اقتصادی صادر گردید، توانایی و تجربه مورد نیاز برای عملکرد جامع، علمی و موثر فراهم نبود، امروز با درس گرفتن از گذشته و همچنین وجود تجارب موفق دیگر کشورها برای الگوبرداری، زمینه برای ایجاد یک حرکت منطقی و موفق وجود دارد.

در انتها شاید بد نباشد برای تاکید بیشتر، چهار درسی که به باور محقق دانشگاه مریلند آمریکا، تجربه مبارزه با فساد در سنگاپور به دیگر کشورهای آسیایی می دهد را با هم مرور کنیم:

درس اول: اراده سیاسی، عامل حیاتی موفقیت در مبارزه با فساد.
درس دوم: سازمان ضد فساد بایستی مستقل از پلیس و نیروهای سیاسی باشد.
درس سوم: سازمان ضد فساد بایستی فساد ناپذیر باشد.
درس چهارم: با حمله کردن به دلایل اصلی فساد، آن را به حداقل برسانید. (افزایش حقوق، کاستن از تشریفات زائد اداری، مجازات شدید مفسدان)

منابع:

۲- Wilhelm, Paul G. (2002). "International Validation of the Corruption Perceptions Index: Implications for Business Ethics and Entrepreneurship Education". *Journal of Business Ethics* (Springer Netherlands) 35 (3): 177-189

Quah, Jon, S.T. (2007). *Combating corruption Singapore-style: Lessons for other asian countries.* Maryland Series in Contemporary Asian Studies 2. 2007. (189).

مقاله کوه تک هین (KohTeckHin) رئیس هیئت تحقیق از اقدامات فساد انگیز (CPIB) سنگاپور با عنوان "استراتژی ضد فساد ملی: تجربه کشور سنگاپور" {[اینجا](#)}

مقاله محقق دانشگاه مریلند با عنوان "مبارزه با فساد به سبک سنگاپور: درسهایی برای دیگر کشورهای آسیایی" {[اینجا](#)}

2. Hin, KohTeck. (2010). "NATIONAL ANTI-CORRUPTION STRATEGY THE SINGAPORE EXPERIENCE"

http://www.unafei.or.jp/english/pdf/RS_No86/No86_14VE_Hin1.pdf

3. CPI 2010: Long methodological brief, p. 1

4. <http://www.iribnews.ir/NewsBody.aspx?ID=48038>

5. دادخدایی، لیلان. (۱۳۹۰). *نقص قانون اساسی در مبارزه با مفاسد اقتصادی*، مجله تعالی حقوق سال سوم، شماره ۱۱، خرداد و

تیر ۱۳۹۰

6. Wilhelm, Paul G. (2002). "International Validation of the Corruption Perceptions Index: Implications for Business Ethics and Entrepreneurship Education". *Journal of Business Ethics* (Springer Netherlands) **35** (3): 177–189.
7. <http://www.yjc.ir/fa/news/4119202>
8. <http://farsnews.com/newstext.php?nn=13921113000154>

9. <http://www.transparency.org/cpi2013/results/>
10. <http://alef.ir/vdcc1sqi42bqsx8.ala2.html?211038>
11. <http://www.farsnews.com/newstext.php?nn=13910210000053>
12. http://www.saramad.ir/Content/media/image/2014/04/77130_orig.pptx?t=635336039926373016
13. <http://index.baselgovernance.org/>
14. <http://www.transparency.org/cpi2010/results>
15. <http://www.asiarisk.com/subscribe/exsum1.pdf>